

שנה רביעית

ברקאי

דף הרחבות – המאבק בשחיתות

1. מעבר להררי המילים הגבוהות והנמוכות המציפות אותנו בכלי התקשורת, ובפרספקטיבה רחבה יותר, מכרסם החשש שמא מילות התוכחה מכשרות החורבן של הנביאים חלות על דור התקומה. תסכולו של ישעיהו, מלפני יותר מ-2,700 שנה, מהדהד כאן ועכשיו: "איכה הייתה לזונה קריה נאמנה?" הקריה הנאמנה של הנביא, ירושלים של בית ראשון, היא אותה עיר שעל פי הכרעת בית המשפט המחוזי שני ראשי ערים שלה, סגן ראש עיר נוסף בה, מהנדס העיר שלה וראש לשכת ראש העיר בה ניצלו את כוחם השלטוני כדי לקחת שוחד. הממסד של בירת מדינת ישראל חוזר במדויק על כשלי העבר של בירת ממלכת יהודה. הקריה הנאמנה המושמצת על ידי הנביא ישעיהו כמוה כקריית ספרא על פי פסק הדין של השופט רוזן: "שרייך סוררים וחברי נגבים – כולו אוהב שוחד ורודף שלמונים..."

סביר להניח שפרשת הולילנד תשאיר את חותמה בתודעתם של בעלי כוח שלמוני (...). המגדל סר המעם, בעל השם המגוחך, הסני נהורי – "ארץ קדושה", ימשיך לכער את הנוף הירושלמי, אך גם ישמש תזכורת לחרב המתהפכת מעל ראשיהם של משרתי ציבור, למען לא יתפתו לעשות שימוש פסול בכוחם.

(ידידה שטרן¹, השחיתות עלולה להביא לחורבן לאומי, *nrg* 16.5.14)

2. הוא מחייג בנסיעה - ענייני מפלגה
ודואג לחלקו בפרוסת העוגה.
השיחה קולחת, הובטחו לו דברים
כבר שנים שהוא לא מייצג בחרים.
מסמכים לעיון תקציבים לפיתוח
ועשן הסיגר לחלון הפתוח
הוא אומר לחבר מפלגה "רגע גדליה
אולי תהיה השגריר באוסטרליה".
הוא משקיף אל הנוף למדינה שאהב
אז מה אם בדרך שיקר וגנב,
פניו משתקפים בחלון בפניה
הפרצוף שלו הוא
פרצופה של המדינה...

(יאיר ניצני²)

¹ ידידה צבי שטרן (נולד באנגליה ב-1955), הוא פרופסור למשפטים, סגן נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה והוגה דעות בענייני דת ומדינה. כיהן כדיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן.
² יאיר ניצני (ישראל, 1958-) הוא זמר, מוזיקאי, פזמונאי, שחקן, תסריטאי, קומיקאי, מנחה טלוויזיה ושדרן רדיו ישראלי.

3. איך צריך לעשות זאת/ ראשית (לכלי חוס!)// על ידי התעלמות מזכויות! יחוס!

ושנית, חברים, אף כי צר, מאד צר/ על ידי קתב אשמה ופקדת מעצר.

ושלישית (כן, גם זהו הכרח אולי...)/ על ידי פתיחתו של התיק הפלילי.

כן, הדבר נראית פשטנית עד מאד/ אבל זהו התנאי הראשון. זה הסיוד

ולכן, עד אשר יתמלא זה התנאי/ ידבר על חוסר/ מי שיש לו פנאי.

(נתן אלטרמן, מתוך השיר "תנאי ראשון", הסור השביעי כרך ד')

4. חברה בה אין אפשרות תיקון היא חברה שתביא עליה כליה, בשל העובדה שלא יהיה בה אדם

רציני ובר יכולת שיסכים להנהיג אותה. הכלל הידוע "מי שלא עושה – לא מועה", נכון גם בניסוחו

ההפוך: "מי שלא מאפשרים לו למעות ולתקן – לא עושה". ישעיהו הנביא מתאר את הניסיון למצוא

מנהיג בשעת משבר, שיסכים בו זמנית הו להנהיג והן להיות מותקף על ידי המונהגים: "...ונגיש

העם איש באיש ואיש פריעהו וירקבו הנער בזקן והנקלה בנכבד. כי יתפש איש באהיו בית אביו

שמלה לכה קצין תהיה לנו והמכשלה הואת תחת ידך" (ישעיהו ג, ה-ו). מובן כי הוא סרב: "ישא

ביום שהוא לאמר לא אהיה הכש ובביתי אין להם ואין שמלה לא תשימני קצין עם" (שם ז). סיבה

מעניינת נוספת לקיומה של אפשרות התיקון מופיע בדברי חכמים: "...אין מעמידין פרנס על הציבור

אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחוריך"

(יומא כב ע"ב) לאמור: יש גם יתרון למי שנפל בעבר ותיקן את דרכו באמת, בשל העובדה שהוא

ינהיג בענווה עמוקה וכל פעם שתזוח דעתו יהיה מי שיזכיר לו את העבר.

ברם, ישנן תביעות בלתי מתפשרות ממי שמבקש לשוב אל מקומו הראשון. תביעות אלו כוללות

בתוכן: הודאה פומבית חד משמעית ובלי תירוצים (...). אי המלת האחריות על אדם אחר (...)

(הרב יובל שרלו, מלוכה שחיתות והמאבק נגדה, נייר עמדה שהוגש בכנס שדרות לחברה תשס"ח)